

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF VAN DE EENDRACHTSTRAAT TE BRECHT (PROV. ANTWERPEN)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 1052

Rapport opgemaakt door: Evelien Dirix

Mevrouwhofstraat 1a
3511 Hasselt

september 2019

Projectnummer intern: 26817

Projectnummer extern: K-14-030

Projectnummer OE: 2019I97

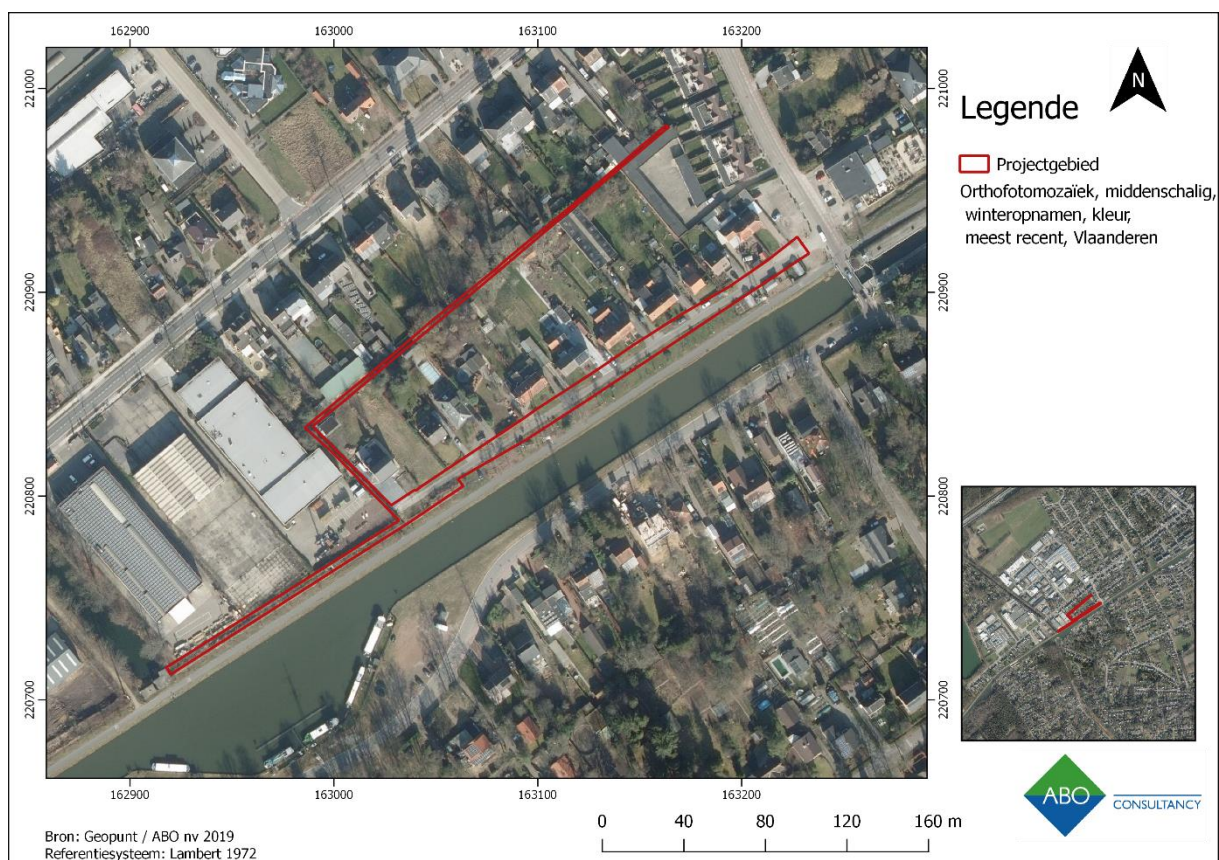
LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Luchtfoto uit 2018 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt 2019)	3
Figuur 2: Toekomstplan overzicht. (Bron: initiatiefnemer / ABO nv / Geopunt, 2019).....	4

DEEL 2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1 INLEIDING

Deze archeologienota kwam tot stand naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor de aanleg van nutsleidingen en de heraanleg van de Eendrachtstraat in Sint-Job-in't-Goor, een gehucht van Brecht (Antwerpse Kempen). Het projectgebied raakt bijkomend 24 percelen in woon- en industriegebied (Brecht, Afd.5, Sct A, 34^{w5}, 34^{x5}, 34^{w16}, 34^{x16}, 34^{z5}, 34^{w11}, 34^{g21}, 34^{c14}, 34^{z11}, 34^{x12}, 34^{c12}, 34^{w19}, 34^{h9}, 34^{e22}, 34^{e17}, 34^{d15} en 34ⁿ²¹). Deze bodemingreep overschrijdt de wettelijk bepaalde grenswaarde van 1.000m² voor een zone die zich deels in woongebied bevindt, waardoor het Onroerend Erfgoeddecreet (art. 5.4.) de opmaak van een archeologienota verplicht ter evaluatie en waardering van het archeologisch potentieel van het betrokken bodemarchief.

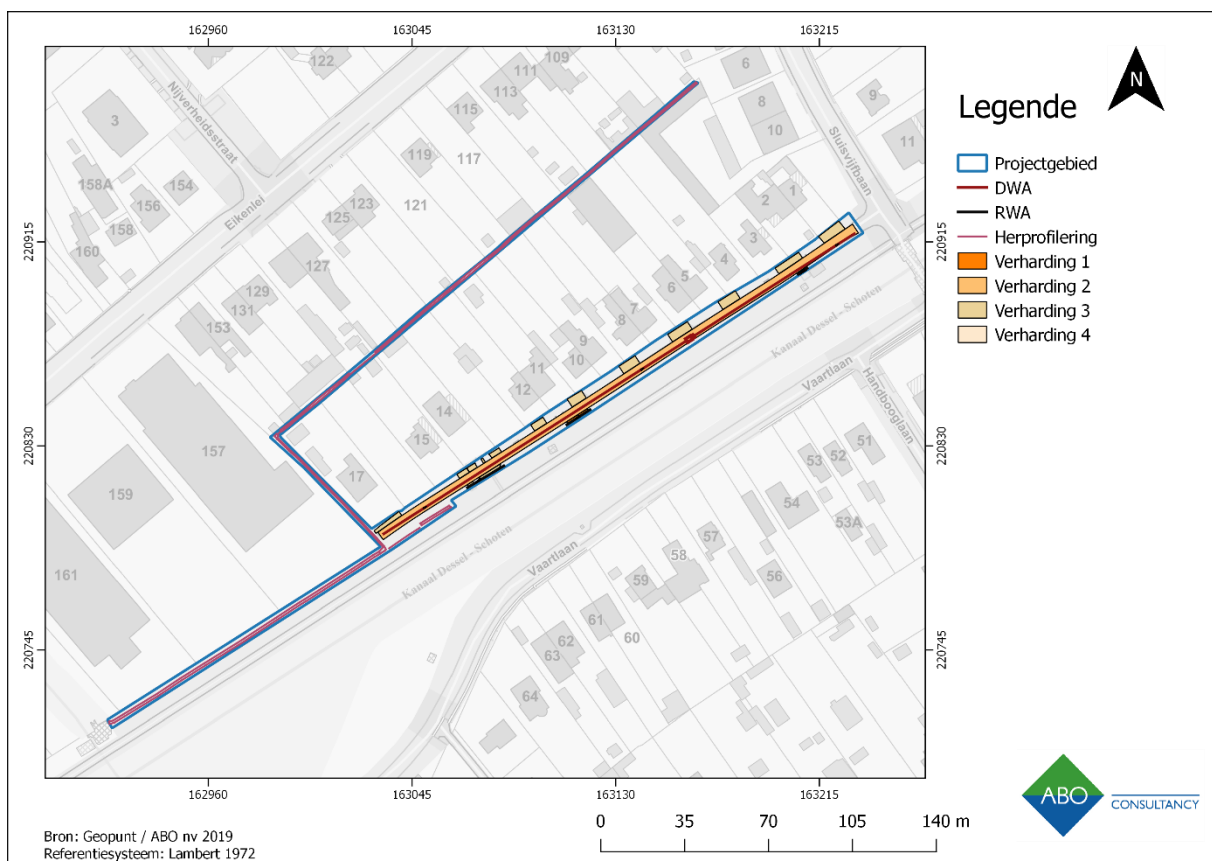
Figuur 1: Luchtfoto uit 2018 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt 2019)

Op basis van de landschappelijke, archeologische en historische gegevens kan een inschatting gemaakt worden van de aard en ouderdom van het archeologische potentieel ter hoogte van het projectgebied. Het projectgebied bevindt zich buiten een voorlopig of tijdelijk beschermde archeologische site en buiten een geïnventariseerde archeologische zone.

De ondergrond ter hoogte van het projectgebied wordt door de Bodemkaart gekarteerd als een combinatie van OB, Zdgb en w-Zegb. Dit zijn voornamelijk hydromorfe podzolgronden op (matig) natte zandgronden. Het projectgebied ligt in een semi-ruraal gebied in 'Centrale Kempen' (ca. 5-50m TAW), meer bepaald in 'Land van Zoersel-Wijnegem', op een gradiëntzone. Hierdoor was de locatie aantrekkelijk voor de prehistorische mens. De CAI toont effectief een drietal steentijdlocaties 2.000m ten westen van het projectgebied. Binnen de perimeter van 2.000m betreffen het vondsten uit de

steentijd, metaaltijden (late bronstijd), (late) middeleeuwen, nieuwe tijd en nieuwste tijd, met een focus op nieuwste tijd door de aanwezigheid van de Antwerpen-Turnhoutstelling. Het betreft vooral militaire elementen (bunkers), bouwkundig erfgoed en resultaten via archeologische onderzoeken. In de Zandstraat werd op basis van het bureauonderzoek uit 2017 een volledig vervolgonderzoek voorgesteld. Uit het landschappelijk booronderzoek bleek echter een te lage steentijdverwachting waardoor overgegaan werd op het proefsleuvenonderzoek. Dit onderzoek resulteerde echter enkel in recente en natuurlijke sporen en geen relevante vondsten. Aan de Guldenspoorlei toonde een LBO in het kader van de archeologienota reeds een AC-sequentie aan waardoor er in een vervolgfase rechtstreeks overgegaan werd op proefsleuvenonderzoek. Ook hier leverde het onderzoek geen relevante sporen of vondsten waardoor de vrijgave werd geadviseerd. De overige archeologienota's die geen onoverkomelijke verstoringsgraad konden aantonen, raadden een LBO met hoog steentijdpotentieel aan (VBO/WBO). Het steentijdpotentieel mag ook voor dit dossier dus niet uitgesloten worden.

Volgens het historisch kaartmateriaal en recentere topografische kaarten en luchtfoto's (tussen 1712 en 2007) evolueerde het projectgebied van heidegebied naar een combinatie van grasland en landbouwgebied in het begin van de 20ste eeuw naar een gedeeltelijke bebouwing vanaf het vierde decennium van de 20ste eeuw. Het stratenpatroon kent de huidige situering vanaf ongeveer het vierde decennium van de 20ste eeuw. Het projectgebied is grotendeels verhard (wegenis) en ingenomen door grachten.

Figuur 2: Toekomstplan overzicht. (Bron: initiatiefnemer / ABO nv / Geopunt, 2019).

2 GEMOTIVEERD ADVIES

Het archeologische potentieel van het projectgebied wordt als gemiddeld beschouwd vanwege de gemiddelde CAI-meldingen, reeds uitgevoerde archeologische onderzoeken, de gradiëntzone vanuit de een lokale vallei en de lange periode van ingebruikname als heidegebied. De landschappelijke ligging en waterrijke ondergrond kent wel een hoger potentieel voor steentijdsites (alluviale site). Tot op vandaag werden vooral sites in ruime omgeving vanaf 2km aangetroffen en hadden landschappelijke boringen in de directe omgeving met eenzelfde hydromorfe podzolbodempkartering lage archeologische resultaten.

Op basis van de bureaustudie en de geanalyseerde archeologische data wordt het potentieel als eerder gemiddeld ingeschat. Er worden voornamelijk sporen vanaf de steentijd tot en met de nieuwste tijd verwacht met een focus op het bouwkundig erfgoed van de Antwerpen-Turnhoutstelling. De geplande werken zullen vervolgens slechts een minimale bijkomende verstoring van het archeologisch potentieel teweegbrengen gezien het projectgebied grotendeels sinds het vierde decennium van de 20ste eeuw verhard is en er een gracht aanwezig is. De locatie van het projectgebied was historisch in gebruik als heidegebied en later als akkergebied. De relevante archeologische lagen kunnen dus behouden blijven *in situ*.

- 1) Uit het historisch, archeologisch en landschappelijk onderzoek (hst. 3 en 4) blijkt dat het projectgebied net ten noordwesten van het centrum van Sint-Job-in't-Goor (Brecht) gelegen is. Het terrein is een gradiëntzone op de overgang van de Noorderkempen en Centrale Kempen. De bodemtypes ter hoogte van het projectgebied zijn voornamelijk hydromorfe podzolbodems.
- 2) In de toekomst zal de Eendrachtstraat voorzien worden van een DWA- en gedeeltelijke RWA-leiding in combinatie met een stuw- en pompput (tot maximaal 4,27m-mv). De nutsleidingen zullen aangelegd worden in aparte (getrapte) sleuven (breedte 2m). Na de nutswerken zal de Eendrachtstraat opnieuw aangelegd worden met een rijweg in kws. Private opritten worden tevens opnieuw aangelegd (betonklinkers). De bestaande grachten worden geruimd tot een gemiddelde diepte van ca. 0,43m.
- 3) Het archeologisch potentieel is gemiddeld. Op basis van de CAI, de landschappelijke ligging, de historische kaarten en de uitgevoerde archeologische onderzoeken in de directe omgeving worden er sporen verwacht vanaf de steentijd tot en met de nieuwste tijd, met een focus op de nieuwste tijd. Door de topografische ligging mag een steentijdpotentieel niet uitgesloten worden. De initiatiefnemer plant de aanleg van nieuwe nutsleidingen, nieuwe wegenis en een ruiming van de bestaande grachten. De straten waarbij de nutsleidingen en wegenis wordt aangepast en vervangen zijn nog niet voorzien van nutsleidingen waardoor er reeds gemiddelde graad aan verstoring van het archeologisch bodemarchief bestaat en de kans op het bijkomend aantreffen van archeologische vondsten gemiddeld is aangezien de huidige en geplande bodemingrepen overeen komen. De locatie heeft ondanks haar geschiedenis als heidegebied toch een hoger potentieel op het aantreffen van archeologische vondsten of sporen.

Omdat met de geplande werken slechts beperkte bijkomende bodemverstoringen zullen plaats vinden, is er slecht een minieme potentiële kenniswinst waardoor de kosten-bate voor de werken aan de Eendrachtstraat en de ruiming van de gracht ongunstig wordt en er aldus gepleit wordt voor **geen bijkomend vooronderzoek** van het dit gedeelte van het projectgebied. Op basis van bovenstaande argumenten wordt **vrijgave** geadviseerd.